

عفونت آمیزشی (STI) چیست؟

رابطه جنسی یکی از غرایز اصلی برای بقای بشر است ولی می‌تواند راهی برای ورود عوامل بیماریزا به بدن باشد. عفونتهای آمیزشی عفونتهایی هستند که از طریق تماس جنسی منتقل می‌شوند؛ بیش از ۳۰ عامل بیماریزا شناخته شده‌اند که می‌توانند از طریق تماس جنسی منتقل شوند. این عوامل شامل ویروس‌ها، باکتری‌ها، تک‌یاخته‌ها و قارچ‌هایی‌باشند. از این بیماریها می‌توان به سوزاک، کلامیدیا، تریکومونیا، تبخال تناسلی، زگیل تناسلی، سیفلیس، اچ‌آی‌وی/ایدز و ... اشاره کرد.

چرا عفونت های آمیزشی اهمیت دارند؟

شیوع این بیماریها در اغلب نقاط جهان بالاست. در کشورهای در حال توسعه بیماریهای آمیزشی یکی از ۵ علت شایع مراجعه به مراکز درمانی هستند. اغلب عفونت های آمیزشی با روشهای ساده قابل درمان هستند ولی در صورت درمان نشدن می‌توانند عوارض جدی به جای گذارند. از عوارض این بیماریها می‌توان به عقیمی و نازایی، مرده زایی، زایمان زودرس، تولد فرزند معلول، ایجاد صدمات قلبی و عصبی در فرد مبتلا و حتی مرگ اشاره کرد.

وجود یک عفونت آمیزشی درمان نشده احتمال ابتلا به HIV را افزایش می‌دهد. احتمال انتقال HIV در زوجی که یکی از آنها همزمان به یک عفونت آمیزشی مبتلاست ۱۰ برابر بیشتر از زمانی ست که هیچکدام از دو طرف مبتلا به عفونت آمیزشی دیگری نباشند.

عفونت های آمیزشی از چه طریقی منتقل می شوند؟

همانطور که از نام آنها پیداست، عفونتهای آمیزشی از طریق برقراری تماس جنسی منتقل می‌شوند. برخی از عفونتهای آمیزشی قادرند از طریق مادر باردار به نوزاد سرایت کنند. برخی دیگر از عفونتهای آمیزشی از طریق تماس خونی نیز منتقل می‌شوند که از این میان می‌توان به اچ‌آی‌وی و هپاتیت ب اشاره کرد. زخمها و یا ضایعات ناشی از عفونتهای آمیزشی بر حسب محل برقراری تماس می‌تواند متفاوت بوده و در دستگاه تناسلی، دهان و یا مقعد بروز کند. برخی از عفونتهای آمیزشی ممکن است توسط دست آلوده خود فرد به قسمت‌های دیگری از بدن مانند چشم سرایت کند.

عفونت های آمیزشی چه علائمی دارند؟

عفونتهای آمیزشی تنها منجر به ایجاد بیماری در دستگاه تناسلی نمی‌شوند. برخی از این عفونتها نظیر اچ‌آی‌وی، هپاتیت و سیفیلیس دستگاههای دیگر بدن نظیر سیستم ایمنی، کبد، قلب و دستگاه عصبی را درگیر می‌کنند. مجموعه علائمی که این عفونتها در دستگاه تناسلی ایجاد می‌کنند عبارتند از:

• ترشح از مجرای ادرار در آقایان؛

منظور ترشح‌های غیرطبیعی است و با منی تفاوت دارد. این ترشح می‌تواند بصورت آبکی، چرکی یا خون‌آلود باشد. گاهی لکه این ترشح روی لباس زیر آقایان دیده می‌شود. ممکن است هم‌زمان سوزش ادرار هم وجود داشته باشد. این ترشح‌ها بیشتر در اثر سوزاک و کلامیدیا و برخی میکروبهای دیگر ایجاد می‌شوند. در صورتی که درمان مناسب صورت نگیرد میتواند منجر به عقیمی و یا پخش شدن عفونت در تمام بدن شود.

• التهاب رکتوم؛

این حالت در اثر رابطه جنسی بدون کاندوم از پشت پیشمیاید. در این حالت مقعد دردناک است و ترشح چرکی از آن خارج میشود. ممکن است خارش هم وجود داشته باشد. تب و اسهال هم ممکن است دیده شود. اینبیماری در بیشتر موارد، در اثر سوزاک، سیفیلیس و کلامیدیا اتفاق میافتد

• تورم بیضه؛

در این حالت بیضه متورم و دردناک می‌شود. ممکن است قرمزی و گرمی هم در بیضه دیده شود. این تورم ممکن است در اثر سوزاک، ضربه، عفونتهای ادراری و برخی بیماریهای عفونی غیرآمیزشی ایجاد شود. بنابراین آقایانی که این بیماری را دارند باید حتماً هر چه سریعتر برای درمان به پزشک مراجعه کنند. در مواردی که ورم بیضه در اثر ضربه ایجاد شده باید بصورت فوری به پزشک مراجعه کرد.

• زخم در دستگاه تناسلی و یا دور مقعد ؛

زخم ممکن است روی لبهای بزرگ، لبهای کوچک و یا داخل واژن زنان، روی آلت تناسلی مردان، اطراف مقعد، و در صورت تماس جنسی از راه دهان روی لب و دهان دیده شود. زخمهای تناسلی در اثر سیفیلیس، تبخال و برخی بیماریهای دیگر ایجاد می‌شوند. ممکن است زخم دردناک باشد، سوزش داشته باشد و یا بدون درد باشد.

در مواقعی که زخم دردناک نیست یا سوزش ندارد ممکن است فرد متوجه آن نشود بخصوص اگر جای آن در قسمت‌های داخلی تر واژن باشد و دیده نشود. بنابراین معاینه‌های دوره‌های توسط ماما یا پزشک زنان کمک‌کننده است. تبخال تناسلی دردناک است و سوزش دارد. ظاهری شبیه تبخال لب و بینی دارد و مانند آنها خودبخود بهبود می‌یابد و معمولاً دوباره عود می‌کند. درمان‌های موجود ویروس تبخال را از بین نمی‌برد ولی در بهبود سریعتر زخم مؤثر است. اگر فرد دچار تبخال تناسلی است و بیماری وی زود به زود برمی‌گردد به پزشک زناناطلاع دهید. ممکن است بشود با داروهای پیشگیری جلوی بازگشت علائم را گرفت یا عود آن را کم کرد. گاهی اوقات زگیلهایی شبیه خالهای گوشتی روی ناحیه تناسلی بوجود می‌آید. این زگیلها ممکن است خارش داشته باشند و زخمی شوند. برای درمان زگیل پزشک از روشهایی مانند سوزاندن (کوتر، کرایو، ...) استفاده می‌کند. هر چقدر زودتر برای درمان زخم مراجعه کنید زودتر از شر بیماری خلاص خواهید شد. بسیاری از زخمهای تناسلی خودبخود خوب میشوند ولی این به این معنی نیست که بیماری از بدن خارج شده است. لازم است حتی در صورت برطرف شدن زخم هم به پزشک مراجعه شود.

• ترشحات مهلی غیر طبیعی؛

زنان بصورت طبیعی هم ترشحاتی دارند. اگر اندازه این ترشحات از حالت عادی بیشتر شود و یا رنگ و بوی آن تغییر کند یک بیماری وجود دارد. گاهی ممکن است این ترشحات همراه خارش و قرمزی ناحیه تناسلی شوند. این ترشحات اگر درمان نشوند ممکن است منجر به صدمه‌های جدی تر به دستگاه تناسلی شده باعث عفونت لگن و یا نازایی شود.

• درد زیر شکم در خانمها؛

گاهی در خانمها درد در قسمت‌های پایین شکم(زیردل)احساس می‌شود که ممکن است ناشی از یک بیماری جدی باشد. در این حالت ممکن است تب، ترشح چرکی بد بو از واژن، درد در زمان رابطه جنسی، سوزش و درد زمان ادرار کردن، نامنظم شدن خونریزی ماهیانه همراه با درد زیر شکم دیده شوند. این حالت معمولاً بخاطر بالاتر رفتن عفونتهای آمیزشی مثل سوزاک و کلامیدیا و وارد شدن این میکروبها به رحم و لوله‌های رحم ایجاد می‌شود. این بیماری باید خیلی جدی گرفته شود چون اگر درمان نشود ممکن است عوارض جدی مثل تنگی یا بسته شدن لوله‌های رحم، نازایی، ایجاد چرک و آبسه در رحم، حاملگی خارج از رحم، و حتی چرکی شدن خون اتفاق افتد. گاهی لازم است بیمار در بیمارستان بستری شود.

• بزرگ شدن غده‌های کشاله ران؛

کار غدد لنفاوی در بدن مبارزه با عفونت‌ها و بیماری‌هاست و هر جا عفونتی باشد غدد لنفاوی اطراف آن بزرگ می‌شوند. در ناحیه کشاله ران اگر ما یک غده لنفاوی پیدا کنیم که به اندازه یک بند انگشت کوچک دست باشد باید به پزشک مراجعه کنیم. بزرگ شدن غدد لنفاوی کشاله ران ممکن است بخاطر یک عفونت آمیزشی باشد. بسیاری از موارد قبل از ظاهر شدن این غده زخم تناسلی وجود داشته. گاهی این غده به حدی بزرگ می‌شود که به آن خیارک می‌گویند. خیارک معمولاً گرم و دردناک است. درمان این بیماری طولانی است و حداقل ۱۴ روز باید دارو خورد. ممکن است لازم باشد که پزشک با سرنگ ترشح داخل خیارک را خالی کند.

• عفونت چشمی نوزاد (به علت عفونت آمیزشی مادر)؛

اگر مادر مبتلا به یک عفونت آمیزشی باشد ممکن است در حین زایمان میکروب وارد چشم بچه شده، او را بیمار کند. عفونت‌های چشمی نوزاد معمولاً در زیر یک ماهگی خود را نشان می‌دهند. در این حالت چشم نوزاد قرمز و پف کرده است و ترشح چرکی از آن خارج می‌شود. اگر این بیماری درمان نشود باعث کوری بچه می‌شود. علاوه بر بچه لازم است مادر و شریک جنسی او هم برای درمان اقدام کنند.

برای درمان عفونت‌های آمیزشی چه باید کرد؟

اغلب عفونت‌های آمیزشی با مصرف آنتی‌بیوتیک‌های مناسب که توسط پزشک تجویز شده باشد درمان پذیرند. در مورد عفونت‌های ویروسی درمان چندان ساده نیست. ولی امکان کنترل بیماری وجود دارد. رعایت چند نکته مهم در درمان بیماری آمیزشی ضروری است:

- از درمان خودسرانه و یا توسط افراد غیرپزشک خودداری کنید. پزشک رازدار شماست. اطلاعات درست در اختیار پزشک قرار دهید.
- دوره درمان را کامل کنید حتی اگر علائم شما با مصرف اولین آنتی‌بیوتیک بهبود یافته باشد.
- ممکن است پزشک بیش از یک دارو برای شما تجویز کند. در مورد نحوه مصرف و طول مدت مصرف هر دارو از پزشک سوال کنید.
- تا پایان دوره درمان از تماس جنسی پرهیز کنید یا حتماً از کاندوم استفاده کنید.

- ممکن است همسر یا شریک جنسی شما در حالی که علامتی از بیماری ندارد مبتلا شده باشد. بنابراین ضرورت دارد که همزمان همسر یا شریک جنسی شما بررسی و درمان شود. در غیر اینصورت آلودگی مجدد به شما سرایت خواهد کرد.
- برای انجام آزمایش HIV در اولین فرصت اقدام کنید. مراکز مشاوره بیماری های رفتاری به صورت رایگان و محرمانه این کار را انجام می دهند نشانی نزدیکترین مرکز را از روی سایت بردارید. www.hiv-sti.ir

چگونه از عفونت های آمیزشی پیشگیری کنیم؟

- بهترین شیوه پیشگیری از انتقال ویروس در تماس جنسی، محدود کردن شریک جنسی به یک نفر و استفاده از کاندوم در تمامی تماسهای جنسی است. استفاده از کاندوم را به عنوان یک اصل در همه تماسهای جنسی در نظر بگیرید. این وسیله می تواند از ابتلا شما به بسیاری از بیماریهای آمیزشی جلوگیری کند. دقت داشته باشید که بسیاری از بیماریهای آمیزشی بدون علامت هستند و همیشه شما متوجه بیمار بودن شریک جنسی خود نخواهید شد.
- کاندوم وسیله مناسبی برای حفاظت فرد می باشد.
- از تماس جنسی محافظت نشده با افراد مشکوک، ناشناس یا کسانی که رفتارهای پرخطر جنسی و اعتیاد تزریقی دارند باید پرهیز کرد.
- کم کردن دفعات تماس جنسی مشکوک و تعداد شرکای جنسی از احتمال آلودگی می کاهد.
- جلوگیری از تماس با خون یا ترشحات جنسی در یک رابطه مشکوک می تواند تا حدی فرد را در برابر آلودگی حفاظت نماید
- از برقراری رابطه جنسی با کسی که علائم بیماریهای آمیزشی را دارد خودداری کنید.
- برای برخی بیماریهای آمیزشی مثل تبخال و یا زگیل تناسلی کاندوم حفاظت کمتری را به شما یا همسر شما میدهد بخصوص اگر ضایعه با کاندوم پوشیده نشود. در این حالت بهتر است از برقراری رابطه جنسی خودداری کنید.